

Referat fra møte i Overvåkingsgruppen (OVG) 9. september 2014

Deltakere:

Navn	Institusjon
Bjørn Einar Grøsvik	Havforskningsinstituttet
Camilla F. Pettersen	Miljødirektoratet
Gunnar Skotte	Miljødirektoratet
Sylvia Frantzen	NIFES
Eldbjørg Sofie Heimstad	NILU
Norman Green	NIVA
Nina Mari Jørgensen	NP
Anne Kirstine (Stine) Frie	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Anders Jelmert	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Gro I. van der Meeren	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Mette Strand	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat
Per Arneberg	Havforskningsinstituttet, OVG sekretariat

Sak 19 Godkjenning av referat –

Referat fra møte 11. juni 2014 godkjent.

Sak 20 Informasjonssaker

a) Informasjon om andre overvåkingsinitiativ

1. EUs havstrategidirektiv. Miljødirektoratet informerte. Kommisjonen går nå gjennom arbeidet som har vært gjort med implementering av direktivet i de ulike land og kommer med krav om forbedringer (artikkel 12 i direktivet). OSPAR arbeider med å samordne overvåkingen i Nordsjøen.
2. OSPAR. Miljødirektoratet informerte. Intet nytt å melde ut over det som står ovenfor
3. MOSJ. NP informerte. Fagrådsmøte avholdes i november. Det er under opparbeiding en ny database. I den anledning fryses all oppdatering av indikatorer og annen redigering i perioden 1. oktober - 1. januar. Det er lyst ut en egen stilling ved NP som koordinator for MOSJ.
4. CBMP. NP informerte. Neste møte i prosjektet er 30. september. Det har vært dårligere progresjon enn planlagt i prosjektet på grunn av for lite ressurser. NP har bedt HI om data knyttet til plankton og isalger som kan brukes til å utarbeide baseline, og etterlyser svar på dette. NP har fått dette.
5. Norsk-russisk overvåking av Barentshavet. NP informerte. Det er utarbeidet et felles forslag til 22 indikatorer. Foreløpige resultater skal presenteres i møte

in den norsk-russiske fiskerikommisjonen i oktober. Endelige resultater legges frem for den blandede norsk-russiske miljøvernkommisjonen våren 2015.

6. ICES. HI informerte. Det er opprettet arbeidsgrupper som skal utarbeide integrerte økosystem assessments for alle de tre havområdene som omfattes av de norske forvaltningsplanene. Disse gruppene er WGINOSE (Nordsjøen), WGINOR (Norskehavet), WGIBAR (Barentshavet). Det er god norsk deltagelse i disse gruppene. ICES har foreslått at det i tillegg skal startes et arbeid med å utvikle oversikter over økosystemene i nordøstre Atlanterhavet, Norskehavet, Barentshavet og Polhavet. (foreløpig benevnt "Workshop to draft advice on Ecosystem Overviews for Northern ecoregions Iceland Sea, Norwegian Sea and Barents Sea, WKNORECO"). Siden slike oversikter allerede lages under WGIBAR og WGINOR, mener HI dette arbeidet er unødvendig og vil signalisere dette til ICES.
- b) Nettsiden til OVG. Sekretariatet informerte. Sekretariatet arbeider med å oppdatere nettsiden med relevant informasjon og ny utforming av sidene. Møtet orienterte om at Faglig forum arbeider med det samme og henstilte sekretariatet om å samordne seg i forhold til dette. Sekretariatet vil følge dette opp.
- c) Arbeidsgruppen for nye indikatorer. Sekretariatet informerte. Gruppen vil avholde møte 13. oktober. Saker på møtet vil være (1) oppsummering av arbeidet med nye indikatorer for Norskehavet og Barentshavet (2) Om arbeidsgruppen skal ha en rolle i drøftelse av rapportering på nye indikatorer, der rapporteringen kan kreve omfattende drøftelser i overvåkingsgruppen (3) Hvordan OVG skal arbeide med nye indikatorer videre (4) Harmonisering av navn på indikatorer og begreper.
- d) Standardformuleringer i rapporteringene på indikatorene på miljøstatus.no. Miljødirektoratet informerte. I rapporteringen på indikatorene brukes i mange tilfeller ulike begrep for å beskrive det samme. Det brukes også begreper som ukorrekte. Det vil derfor startes et arbeid med å lage et forslag til en liste over begreper som ønskes brukt og begreper som ikke ønskes brukt. Videre er rapporteringene om hvordan en indikator ligger an i forhold til referansenivå samt vurderingene om "vi er på rett vei" lite konsistente i mange tilfeller. Det vil derfor også lages et forslag om hvordan det skal rapporteres på disse feltene. Miljødirektoratet ved Camilla F. Pettersen leder dette arbeidet
- e) Miljøstatus.no. Ingen orientering fra redaksjonen i miljøstatus denne gangen. Det ble orientert fra Miljødirektoratet at det arbeides videre med indikatorekatalogen. Her skal det ligge nøkkelinformasjon om de ulike indikatorene. Sekretariatet i Overvåkingsgruppen skal bistå redaksjonen med oversikt over hvor ulike marine indikatorer under gruppens virkeområde inngår.
- f) Workshop om forvaltningsplanarbeidet. Sekretariatet informerte. Det er nedsatt en komité bestående av Cecilie von Quillfeldt (NP) Anne Britt Storeng (Miljødirektoratet) og Geir Ottersen og Per Arneberg (begge HI). Komiteen har hatt et møte og utarbeidet et første forslag til program. Videre har komiteen fått kjennskap til at

regjeringen nå drøfter hvordan arbeidet med forvaltningsplanene skal videreføres. Komiteen vil møtes 15. september for å drøfte konsekvensene av dette for utarbeidelsen av programmet og tidspunktet for workshopen. Det kan være hensiktsmessig å utsette workshopen til januar 2015.

- g) Orientering om sekretariatet. Sekretariatet informerte. Per Arneberg er tilbake som leder av OVG og takker Gro I. van der Meeren for innsatsen med ledelse i hans fravær og Anne Stine Frie for arbeidet som sekretær. Geir Ottersen går nå ut av sekretariatet i anledning av at blir HIs faste representant i det nye Faglig forum. Mette Strand går ut av sekretariatet i slutten av oktober da Tone Vollen trer inn igjen i sekretariatet.
- h) Arbeidsplanen til OVG. Det ble henvist til utsendt arbeidsplan.

Sak 21 Notat til styringsgruppen om leveringsdato og frekvens av statusrapportene

Saken ble drøftet med bakgrunn i utsendt utkast til notat. Møtet ba om at det i notatet presiseres at fristene gjelder den årlige samlede statusrapporten og at oppdatering av de enkelte indikatorene vil løpe kontinuerlig. Møtet ba videre om at det fremheves hvordan dette kan effektivisere gruppen arbeid og minske tidstyveri. **Vedtak: Sekretariatet ferdigstiller notatet etter innspill fra OVG og sender det til styringsgruppen.** (redigert notat er vedlagt referatet)

Sak 22 Statusrapport om Barentshavet 2014

Sekretariatet orienterte om følgende rutiner som må forbedres før utarbeidelse av neste statusrapport:

- Riktige personer skal angis som redaktører. I arbeidet med 2014-rapporten var en person som skulle vært angitt, falt ut av redaktørlisten på grunn av kommunikasjonssvikt.
- Utsendelse av pressemelding må koordineres bedre og i god tid før utgivelsen.

Sak 23 Statusrapporter, videre arbeid

- a) Generell rapportmal. Dette ble drøftet med bakgrunn i utsendt forslag. **OVG sluttet seg til forslaget med følgende endringer og tilføyelser** (redigert rapportmal er vedlagt referatet):
  1. "Kapittel 1 evaluering av tilstanden i økosystemet med fokus på endringer" erstattes med et sammendrag der de viktigste momenter fremkommer, inkludert viktige endringer
  2. Kapittel 2.1 om tema flyttes til etter kapittelet om tilstanden i økosystemet generelt. I dette kapittelet gjennomgås status tema for tema, slik det har vært gjort i tidligere rapporter.
  3. Det skal fremkomme i rapporten hvilke andre overvåkingsinitiativ en indikator rapporteres i. Dette kan gjøres i oversikten i kapittel 3 eller i rapportene for enkeltindikatorer i kapittel 4.

- b) Konkret mal for statusrapport for Nordsjøen og Skagerrak. **OVG sluttet seg til at den generelle malen omtalt ovenfor brukes**
- c) Valg av særtema for rapporten for Nordsjøen og Skagerrak. To forslag ble drøftet: (a) sør-nord forflytning av arter og (b) forsøpling. **OVG sluttet seg til at temaet skal være forsøpling.** Dette vil inkludere mikroplastikk som problem samt sør-nord gradient i type forsøpling i havområdet.
- d) Fordeling av redaktøransvar (navn på ansvarlig i parentes):
1. Innledning: sekretariatet (Per Arneberg)
  2. Sammendrag: sekretariatet (Per Arneberg)
  3. Tilstanden i økosystemet generelt
    - i. Klima: sekretariatet i samarbeid med NILU (Tone Vollen, Georg Hansen)
    - ii. Plankton: sekretariatet (Tone Vollen)
    - iii. Benthos: sekretariatet (Josefina Johansson)
    - iv. Fisk: sekretariatet i samarbeid med Fiskeridirektoratet (Gro van der Meeren)
    - v. Sjøfugl og sjøpattedyr: sekretariatet i samarbeid med NINA (Stine Frie, Svein Håkon Lorentsen)
    - vi. Fremmede og sårbare arter: sekretariatet i samarbeid med Miljødirektoratet (Anders Jelmert, Anne Britt Storeng)
    - vii. Forurensning inkludert "Trygg sjømat": Miljødirektoratet i samarbeid med NIFES (Gunnar Skotte og Sylvia Frantzen)
    - viii. Havforsuring: Miljødirektoratet (Camilla F. Pettersen)
  4. Temakapittel: "Marin forsøpling", Miljødirektoratet (Anne Britt Storeng)
  5. Indikatorliste: sekretariatet (Tone Vollen)
  6. Rapport per enkeltindikator: HI infoavdeling (Per Arneberg)
- e) Fordeling av forfatteransvar: Dette fordeles av den som har redaktøransvar for et kapittel

Neste møte

Ble ikke behandlet på møtet. Foreslås til mandag 24. november på video.

Vedlegg

(i) Notat til styringsgruppen (sak 21)

Til Styringsgruppen for de norske havforvaltningsplanene

Notat: Leveringsdato og frekvenser for statusrapporter fra hvert av de tre havforvaltningsplanområdene

I lys av erfaringene gjennom mange år med å rapportere om status for økosystemene i norske havområder som er omfattet av nasjonale helhetlige forvaltningsplaner, vil den rådgivende gruppen for overvåking (Overvåkingsgruppen) be Styringsgruppen vurdere de to følgende forslagene om mindre endringer i gruppens mandat. Den løpende oppdateringen av indikatorene hos Miljøstatus inngår ikke i endringsforslagene og skal uansett fortsettes som før.

I mandatet for Overvåkingsgruppen, av 29. november 2013, er det angitt under rapportering at gruppen skal " *Innen 15. februar 2014 og deretter som hovedregel hvert annet år rapportere om utvikling i miljøtilstand i norske havområder. Rapporten kan være i elektronisk format.* " Statusrapportene bygger på gruppens sett av indikatorer. Datoen 15. februar faller sammen med tiden da svært mange av disse indikatorene har sin årlige oppdatering med nye data. Det blir derfor vanskelig å få med seg de siste dataene, slik at f eks en rapport som skal avlegges 15. februar 2015 i betydelig grad vil måtte bygge på data fra 2013 og ikke de nyeste dataene fra 2014. Med rapporteringsfrist 15. februar blir det også lett tendenser til hastverk, og det er en risiko for at rapporten ikke blir av den gode kvaliteten som vi tilstreber. I og med at evalueringsrapportene fra Faglig Forum i fremtiden vil bli utarbeidet med en betydelig forlenget frekvens (hvert 15 år for hvert forvaltningsområde), anser vi at statusrapportene vil få en viktigere rolle som løpende statusformidling til forvaltning og publikum. De bør fortsatt ha minst samme omfang som statusrapporter for Barentshavet (2012 og 2014). For å oppnå en best mulig kvalitet på statusrapportene, vil det derfor være ønskelig å få noe tid mellom datoen der alle indikatorene er oppdatert i Miljøstatus til datoen for å publisere årets statusrapport.

Forslag 1: Overvåkingsgruppen ber derfor om at tidspunkt for fullstendig statusrapport som i mandater er gitt som "innen 15. februar" endres til "innen 15. mai" (forslag).

Overvåkingsgruppen har i henhold til mandat levert årlige, men alternerende områderapporter, der hvert forvaltningsområde blir statusrapportert hvert annet år. I og med at Nordsjøen og Skagerrak er kommet med som et tredje forvaltningsplanområde, så fører det til at det framover hvert annet år vil måtte bli to forvaltningsområder som må rapporteres samtidig dersom dagens mandat skal bli stående. Dette vil gi et uforholdsmessig stort arbeidsomfang i disse årene som vil gå ut over kvaliteten i arbeidet og gruppens funksjon. Vi er også bekymret for at en slik dobbelt arbeidsbyrde fører til en lite effektiv bruk av tid og det kan bli et tidskrevende produkt som faglig ikke kan rettferdiggjøre ressursene som gått med for å oppfylle mandatet.

Forslag 2: Det ville være en bedre arbeidsfordeling om Overvåkingsgruppen gikk over til å lage en statusrapport for hvert forvaltningsområde hvert tredje år, med en årlig utgivelse av et forvaltningsområde av gangen. Dette vil sikre at rapportene blir av best mulig kvalitet og med en høy grad av effektiv tidsbruk. I henhold til dette vil planen være å utgi den første statusrapporten for Nordsjøen og Skagerrak i 2015, for så å fortsette med Norskehavet i 2016 og Barentshavet i 2017 før det er tid for Nordsjøen og Skagerrak igjen i 2018.

Vi ber om at Styringsgruppen vurderer våre forslag og eventuelt reviderer gruppens mandat..

På vegne av Overvåkingsgruppen

(ii) Mal for indikatorstatusrapporter fra overvåkingsgruppen (sak 23a)

Kolofonside: Institutter som er med i Overvåkingsgruppa og **Redaktørliste: Utvalg** fra sekretariat/Overvåkingsgruppe som har direkte bidratt til å sette sammen rapporten. I tillegg kommer forfattere som i særlig grad har levert tekst.

- **Innledning** (meget kort, fortrinnsvis om formålet med-, prosessen bak rapporten og rapportstrukturen)
- **Kapittel 1 Sammendrag**
Her skal de viktigste momentene i status i økosystemet fremkomme, inkludert viktige endringer
- **Kapittel 2 Samlet vurdering**
Dette kapittelet er ment å kommunisere med en bred lesergruppe for å gi ny kunnskap om økosystemet og utviklingen som skjer
  - **2.1 Tilstanden i økosystem generelt**
Skal være en rimelig kort og lettlest, men fullstendig gjennomgang av alle indikatorene sett samlet, som skal konkludere i Overvåkingsgruppas statusmelding. Status gjennomgås her tema for tema.
- **2.2 TEMA: fordypingskapittel**
Pedagogisk del, for å gi økt forståelse og kunnskap til en bred lesergruppe. Bør være knyttet til tema som krever særlig oppmerksomhet, men kan også være en faglig utdyping av viktige momenter ved det gjeldende økosystemet
- **Kapittel 3 Indikatorliste**
Oversikt over indikatorene som inngår i overvåkingen av økosystemet og er grunnlaget for statusrapporteringen. Skal presentere navn på indikatorene og en kort beskrivelse av hva som inngår i hver indikator.
- **Kapittel 4 Rapport per enkeltindikator** (Temaarkene fra Miljøstatus.no)
Hentes fra Miljøstatus.no. Informasjon for de med særlige interesseområder og behov for detaljert informasjon

- **Appendix: Liste over forkortelser benyttet i rapporten**

Det skal fremkomme i rapporten hvilke andre overvåkingsinitiativ (MOSJ, CBMP, OSPAR osv) en indikator rapporteres i. Dette kan gjøres i oversikten i kapittel 3 eller i rapportene for enkeltindikatorer i kapittel 4.